

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 241/2016-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. marca 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátskou kanceláriou Matejka & Haluška s. r. o., Lazovná 20, Banská Bystrica, v mene ktorej koná advokát Mgr. Roman Haluška, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Brezno sp. zn. 0 Tp 1/2016 z 5. januára 2016 a uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 4 Tpo 2/2016 z 13. januára 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. februára 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej

republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Brezno sp. zn. 0 Tp 1/2016 z 5. januára 2016 (ďalej len „napadnuté uznesenie okresného súdu“) a uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 4 Tpo 2/2016 z 13. januára 2016 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že uznesením Obvodného oddelenia Policajného zboru v [REDAKOVANÉ] sp. zn. ČVS: ORP-4/PD-BR-2016 zo 4. januára 2016 poverený policajt začal podľa § 199 ods. 1 Trestného poriadku trestné stíhanie a súčasne podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku vzniesol voči sťažovateľovi obvinenie za prečin nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1 a 2 písm. a) a b) Trestného zákona.

Prokurátor Okresnej prokuratúry [REDAKOVANÉ] podal Okresnému súdu Brezno (ďalej len „okresný súd“) 5. januára 2016 návrh na vzatie sťažovateľa do väzby.

Okresný súd napadnutým uznesením podľa § 72 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku vzal sťažovateľa do väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Väzba začala plynúť od 4. januára 2016. Súčasne podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nenahradil väzbu dohľadom probačného a mediačného úradníka.

Proti napadnutému uzneseniu okresného súdu sťažovateľ podal sťažnosť. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sťažnosť zamietol. Podľa § 80 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku väzbu nenahradil prevzatím záruky dôveryhodnou osobou, podľa § 80 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku neprijal jeho písomný sľub a podľa § 81 ods. 1 Trestného poriadku neprijal ani ponúknutú peňažnú záruku.

Sťažovateľ namieta, že v jeho prípade neboli splnené zákonné podmienky na jeho vzatie do väzby v podobe „*tzv. dvojitého materiálneho predpokladu väzby podľa ust. § 71 ods. 1 písm. c) trestného poriadku (v podobe dôvodnosti obvinenia a existencie väzobného dôvodu)*...“. Podľa sťažovateľa „*rozhodnutie o väzbe (sťažovateľ ním označuje rozhodnutie*

okresného súdu aj krajského súdu, pozn.) nie je podložené zákonným dôvodom a tvrdené materiálne predpoklady väzby sú nielen celkom zreje nepostačujúce pre legitimizáciu interferencie verejnej moci do mojej osobnej slobody ale navyše aj v extrémnom rozpore so zisteným skutkovým stavom“.

Sťažovateľ uvádza, že v čase rozhodovania okresného súdu a krajského súdu o jeho vzatí do väzby nebol v dostatočnom rozsahu zistený skutkový stav veci, súdy nevyhodnotili všetky vykonané dôkazy v súlade so zásadou voľného hodnotenia dôkazov, v opačnom prípade by museli dospieť k záveru, že existujú dôvodné pochybnosti, že skutok má znaky uvedeného trestného činu. Namieta, že v jeho prípade neexistoval žiaden väzobný dôvod, odôvodnenie napadnutého uznesenia okresného súdu neobsahuje žiadne konkrétne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali existenciu väzobného dôvodu, nemožno z neho zistiť, ako bol ustálený druh a povaha trestnej činnosti, ktorej sa malo jeho väzobným stíhaním zabrániť, a sudca pre prípravné konanie podľa sťažovateľa odôvodnil jeho väzbu len formálne. Za rovnako nedostatočné považuje aj odôvodnenie napadnutého uznesenia okresného súdu, pokiaľ ide o nenahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka.

Obdobne je to tak podľa sťažovateľa aj v prípade napadnutého uznesenia krajského súdu. Krajský súd sa stotožnil so závermi okresného súdu, no žiadnym spôsobom toto konštatovanie nerozvedol, sťažovateľovi tiež neposkytol odpoveď na žiadnu z jeho námietok, ktoré predložil vo svojej sťažnosti, nedostatočne odôvodnil aj odmietnutie písomného sľubu, ponúknuť peňažnej záruky a dohľadu probačného a mediačného úradníka.

Sťažovateľ sa domnieva, že bol vzatý do väzby len z akejsi „opatrnosti“, čo však považuje za neprijateľné. Okresný súd ani krajský súd podľa sťažovateľa pri rozhodovaní o väzbe neskúmali povahu a závažnosť stíhaného trestného činu, závažnosť usvedčujúcich dôkazov, očakávaný trest v prípade uznania viny, charakter, doterajší život, jeho osobné a sociálne pomery ani prípadné spoločenské väzby. Nevysporiadali sa ani s navrhovanými inštitútmi nahrádzajúcimi väzbu a tieto odmietli bez zrozumiteľného vysvetlenia.

Sťažovateľ je toho názoru, že napadnuté rozhodnutia sú neudržateľné, nepreskúmateľné a pôsobia arbitrárne. Uvádza, že „oba súdy založili svoje rozhodnutia len na abstraktnej úvahe bez poukazu na konkrétne skutočnosti a tieto odôvodnili len formálne, použitím stereotypných formulácií, čo vo mne vzbudzuje podozrenie, že sa dostatočne nezaoberali konkrétnymi okolnosťami môjho prípadu“.

V závere svojej sťažnosti uviedol, že 27. januára 2016 podal okresnému súdu žiadosť o prepustenie z väzby. Okresný súd nariadil na 22. február 2016 verejné zasadnutie, na ktorom bude konať a rozhodovať o tejto jeho žiadosti.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po predbežnom prerokovaní sťažnosť prijal na ďalšie konanie a následne vydal tento nálež:

„I. Okresný súd Brezno uznesením zo dňa 05. 01. 2016 vo veci vedenej pod sp. zn. 0 Tp/1/2016 o vzatí do väzby porušil právo [REDAKOVANÉ]

[REDAKOVANÉ] nebyť držaný vo väzbe podľa článku 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy a článku 5 ods. 1 písm. c) Dohovoru ako aj právo na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy a právo na spravodlivý proces podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru.

II. Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením zo dňa 13. 01. 2016 vo veci vedenej pod sp. zn. 4 Tpo/2/2016 o sťažnosti proti uzneseniu o vzatí do väzby porušil právo [REDAKOVANÉ]

[REDAKOVANÉ] nebyť držaný vo väzbe podľa článku 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy a článku 5 ods. 1 písm. c), ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd ako aj právo na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy a právo na spravodlivý proces podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru.

III. Uznesenie Okresného súdu Brezno sp. zn. 0 Tp/1/2016 zo dňa 05. 01. 2016 a Uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 4 Tpo/2/2016 zo dňa 13. 01. 2016 sa zrušujú.

IV. [REDAKOVANÉ] sa priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 100,- EUR za každý deň trvania väzby, ktoré sú mu Okresný súd Brezno a Krajský súd v Banskej Bystrici

povinný vyplatiť rovným dielom v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (žiada priznať primerané finančné zadosťučinenie v celkovej výške 5 000 €, pozn.).

V. [REDAKOVANÉ]

[REDAKOVANÉ] *sa priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 303,16 EUR (slovom tristotri euro a šestnásť centov), ktorú sú mu Okresný súd Brezno a Krajský súd v Banskej Bystrici povinný vyplatiť rovným dielom v lehote jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu, na účet advokáta [REDAKOVANÉ].*“

Dňa 14. marca 2016 bolo ústavnému súdu doručené doplnenie sťažnosti sťažovateľa, v ktorom uviedol, že okresný súd ho 22. februára 2016 prepustil z väzby na slobodu, pričom jeho väzbu nahradil prevzatím záruky dôveryhodnou osobou, prijatím písomného sľubu a dohľadom probačného a mediačného úradníka. Zároveň sťažovateľ upravil výšku primeraného finančného zadosťučinenia, ktoré žiadal priznať v pôvodnej sťažnosti, a to na sumu 5 000 €.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

O zjavne neopodstatnenú sťažnosť podľa judikatúry ústavného súdu ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Sťažovateľ v sťažnosti namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 a čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 5 ods. 1 písm. c) a čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu a napadnutým uznesením krajského súdu. Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ považuje napadnuté rozhodnutia za neudržateľné, nepreskúmateľné a arbitrárne, odôvodnené len formálne s použitím stereotypných formulácií. Podľa tvrdenia sťažovateľa pri rozhodovaní o väzbe tak v konaní okresného súdu, ako aj krajského súdu nebol náležite zistený skutkový stav veci, vyhodnotené všetky vykonané dôkazy v súlade so zásadou voľného hodnotenia dôkazov a neexistoval žiaden väzobný dôvod. Okresný súd aj krajský súd sa rovnako nedostatočne vysporiadali aj s navrhovanými inštitútmi nahrádzajúcimi väzbu, pričom ich odmietli bez zrozumiteľného vysvetlenia.

Z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda len vtedy,

keď o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Preto právomoc ústavného súdu nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (IV. ÚS 236/07, II. ÚS 523/2014).

1. Vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu okresného súdu ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na princíp subsidiarity, ktorý vyplýva z čl. 127 ods. 1 ústavy, nie je daná právomoc ústavného súdu. Proti napadnutému uzneseniu okresného súdu bola prípustná sťažnosť ako riadny opravný prostriedok, a preto právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľa vo vzťahu k okresnému súdu mal krajský súd v rámci opravného konania (konania o sťažnosti). Tým je zároveň vylúčená právomoc ústavného súdu. Navyše, sťažovateľ právo podať sťažnosť proti napadnutému uzneseniu okresného súdu využil a o tejto sťažnosti bolo riadne rozhodnuté.

Ústavný súd preto sťažnosť v časti, v ktorej sťažovateľ namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením okresného súdu sp. zn. 0 Tp 1/2016 z 5. januára 2016, ktorým bol sťažovateľ vzatý do väzby, podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol pre nedostatok svojej právomoci.

2. Vo vzťahu k sťažovateľom namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu ústavný súd uvádza:

Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy osobná sloboda sa zaručuje.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon...

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom: c) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby za účelom predvedenia pred príslušný súdny orgán pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, alebo ak sú oprávnené dôvody domnievať sa, že je potrebné zabrániť jej v spáchaní trestného činu alebo v úteku po jeho spáchaní...

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

V súvislosti s namietaným porušením základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ústavný súd považoval potrebné v zhode so svojou doterajšou judikatúrou (m. m. III. ÚS 135/04, I. ÚS 124/08, IV. ÚS 71/2012) poukázať na vzťah čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy týkajúceho sa špecificky základného práva na osobnú slobodu k čl. 46 ods. 1 ústavy. Z obsahu čl. 17 ústavy vyplýva, že tento vo svojich ustanoveniach zahŕňa základné hmotné a tiež procesné atribúty základného práva na osobnú slobodu vrátane práva na jej súdnu ochranu v prípadoch pozbavenia osobnej slobody väzbou. Táto súdna ochrana zahŕňa základné procesné garancie spravodlivého súdneho konania s prihliadnutím na povahu a účel konania o väzbe, a preto sú na konanie a rozhodovanie súdu o väzbe aplikovateľné špeciálne ustanovenia čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy o osobnej slobode, a nie všeobecné ustanovenie čl. 46 ods. 1 ústavy.

Obdobne vo vzťahu k namietanému porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, ústavný súd považuje v zhode so svojou doterajšou judikatúrou za potrebné uviesť, že konania všeobecných súdov, v rámci ktorých sa rozhoduje o väzbe,

nie sú konaniami o trestnom obvinení a ani konaniami o občianskych právach alebo záväzkoch, ako to predpokladá označený článok dohovoru. Postupom všeobecného súdu v takýchto konaniach podľa názoru ústavného súdu nemôže dôjsť k porušeniu čl. 6 ods. 1 dohovoru aj z toho dôvodu, že túto oblasť ochrany práv upravuje vo svojich ustanoveniach čl. 5 dohovoru. O oprávnenosti trestného obvinenia sa rozhoduje v trestnom konaní, s ktorým súvisí, predchádza mu alebo po ňom nasleduje rad konaní alebo rozhodnutí, ktoré sa priamo netýkajú oprávnenosti trestného obvinenia, a spravidla tieto konania, okrem iného aj konanie o rozhodnutí o väzbe, nepodliehajú režimu čl. 6 dohovoru. Článok 6 dohovoru upravuje právo na spravodlivý proces. Pre konanie o rozhodovanie o väzbe platí špeciálna, a pritom v zásade prísnejšia právna úprava obsiahnutá v čl. 5 dohovoru upravujúcom právo na slobodu a bezpečnosť (napr. II. ÚS 15/05). Ústavný súd v tomto smere poukazuje aj na stabilnú rozhodovaciu prax Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorej osobnú slobodu chráni čl. 5 dohovoru (napr. rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva de Wilde et al. v. Belgicko z 18. 6. 1971, AČ. 12, bod 65, bod 67, bod 71 – bod 77 atď.).

Vzhľadom na skutočnosť, že ochrana práv a slobôd súvisiaca s rozhodovaním všeobecných súdov o zákonnosti väzby, resp. jej ďalšieho trvania spadá *ratione materiae* pod ochranu garantovanú prostredníctvom čl. 17 ústavy a čl. 5 dohovoru, ktoré obsahujú základné hmotné a tiež procesné atribúty osobnej slobody vrátane práva na súdnu ochranu pri jej pozbavení (obdobne pozri III. ÚS 135/04, III. ÚS 108/06), ústavný súd odmietol sťažnosť v časti, v ktorej sa sťažovateľ domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd následne pri predbežnom prerokovaní pristúpil k preskúmaniu sťažnosti sťažovateľa v časti, v ktorej namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu.

Ústavný súd v prípadoch namietaného porušenia základného práva na osobnú slobodu uvádza, že síce musí uplatniť určitú revíziu právomoc, avšak bez toho, aby sám hodnotil skutočnosti, ktoré viedli všeobecný súd k tomu, že uprednostnil určité rozhodnutie pred iným. Úlohou ústavného súdu ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy), ktorý stojí mimo sústavy všeobecných súdov, je preskúmať zlučiteľnosť opatrenia, ktorým je jednotlivec pozbavený slobody, s ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách, nie však konať ako všeobecný súd tretej alebo štvrtej inštancie; takéto konanie by bolo porušením obmedzenia, ktoré vyplýva z rozdelenia ústavnej ochrany základných práv alebo slobôd medzi všeobecné súdy a ústavný súd v čl. 127 ods. 1 ústavy (I. ÚS 165/02). Do obsahu právomoci ústavného súdu preto v zásade nepatrí preskúmať postup (hodnotenie) všeobecných súdov, ktorý ich viedol k záveru o existencii zákonného dôvodu na vzatie do väzby. Tento postup môže preskúmať len opravný súd v riadnom inštančnom postupe, ktorý je uspôsobený na preskúmanie obsahu trestného spisu, súvisiacich listín, podaní obvineného a prípadne aj ďalších dôkazov (IV. ÚS 83/03).

Základné právo zaručené v čl. 17 ods. 2 ústavy vo svojom znení odkazuje na zákon, a preto pri posudzovaní otázky jeho rešpektovania alebo porušenia musí ústavný súd brať do úvahy zákonnú úpravu a jej aplikáciu príslušným orgánom, pričom v prípade zistenia závažného porušenia zákonnosti ide aj o porušenie ústavnosti (III. ÚS 48/00, II. ÚS 466/2013). Obdobne aj z čl. 17 ods. 5 ústavy vyplýva, že do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom. Príslušná zákonná úprava obsiahnutá predovšetkým v Trestnom poriadku je tak integrálnou súčasťou ústavného rámca zaručenej osobnej slobody (II. ÚS 55/98).

Rovnako čl. 5 ods. 1 dohovoru vyžaduje, aby k pozbaveniu osobnej slobody došlo „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a každé dohovorom prípustné pozbavenie osobnej slobody [čl. 5 ods. 1 písm. a) až f)] musí byť „zákonné“. Dohovor tu teda priamo odkazuje na vnútroštátne právo, a preto rešpektovanie tohto práva je integrálnou súčasťou záväzkov zmluvných štátov (Lukanov v. Bulharsko z 20. 3. 1997, bod 43).

Vo vzťahu k rozhodovaniu všeobecných súdov vo väzobných veciach je daná právomoc ústavného súdu len na preskúmanie dôvodu a spôsobu obmedzenia osobnej slobody, t. j. či proti osobe, ktorá sa berie do väzby (alebo je vo väzbe), bolo vznesené obvinenie, rozhodnutie o väzbe sa odôvodnilo aj skutkovými okolnosťami, o väzbe rozhodoval súd, obvinený bol do väzby vzatý pre konkrétne skutočnosti, ktoré odôvodňujú obavu vyjadrenú v § 71 ods. 1 písm. a) až c) Trestného poriadku alebo okolnosti uvedené v odseku 2 tohto ustanovenia, a osoba bola vzatá a držaná vo väzbe len na čas dovolený zákonom, resp. konkrétnym rozhodnutím väzobného súdu o predĺžení väzby (II. ÚS 76/02). Úlohou ústavného súdu je tiež sledovať, či všeobecné súdy v namietaných rozhodnutiach správne aplikujú právo, či dané rozhodnutia sú odôvodnené a či nenesú znaky arbitrárnosti vyúsťujúce do porušenia niektorého zo základných práv a slobôd (III. ÚS 271/07, II. ÚS 465/2011). Ústavný súd preto v zásade nemôže zasahovať do skutkových a právnych záverov všeobecných súdov, ak ich z danej perspektívy možno pokladať za udržateľné.

Podľa Trestného poriadku možno konať a rozhodovať iba o väzbe fyzickej osoby, proti ktorej bolo vznesené obvinenie (formálna podmienka), ak existujú aj skutkové okolnosti (materiálna podmienka).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že v čase rozhodovania o vzatí sťažovateľa do väzby existovalo uznesenie o vznesení obvinenia, ktoré vydal príslušný policajt a ktoré spĺňalo náležitosti podľa § 206 ods. 3 Trestného poriadku. Dôvodnosť podozrenia zo spáchania trestného činu sťažovateľom bola z uznesenia o vznesení obvinenia zrejmá, čo pri existencii skutkových záverov a väzobného dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku opodstatňovalo postup krajského súdu, v rámci ktorého konal a rozhodol o zákonnosti väzby sťažovateľa.

Z odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu vyplýva, že krajský súd v súlade s § 192 ods. 1 Trestného poriadku preskúmal správnosť výrokov uznesenia okresného súdu, ako aj konanie, ktoré tomuto rozhodnutiu predchádzalo. Krajský súd sa stotožnil s právnymi závermi okresného súdu, ako aj s dôvodmi, pre ktoré okresný súd vzal sťažovateľa do väzby, a sťažnosti sťažovateľa nevyhoviel. Krajský súd uvádza, že „aj

keď obvinený doteraz nebol súdne trestaný je dôvodne podozrenie, že v najmenej dvoch prípadoch sa dopustil fyzických útokov na poškodenú [REDAKOVANÉ], ktorú fyzicky napadol, vyhrážal sa jej spôsobením ťažkej ujmy, pričom je podozrenie, že uvedených skutkov sa dopustil pod vplyvom omamných látok. ako to vyplýva z výpovedi poškodenej [REDAKOVANÉ].

Za týchto okolností je tu dôvodná obava, že v prípade prepustenia na slobodu by obvinený mohol pokračovať v páchaní trestnej činnosti tak, ako to má na mysli ust. § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por.

Krajský súd ma za to, že s prihliadnutím na konanie obvineného nie je tu dôvod na nahradenie väzby prevzatím záruky dôveryhodnou osobou podľa § 80 ods. 1 písm. a) Tr. por. taktiež ani prijatím peňažnej záruky rodičmi [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a bratom [REDAKOVANÉ], nakoľko sa jedná o rodinných príslušníkov.

Krajský súd taktiež podľa § 80 ods. 1 písm. b) Tr. por. neprijal písomný sľub obvineného, lebo v jeho osobe niet žiadnej záruky, že by v prípade prepustenia na slobodu viedol riadny život, najmä nedopustil sa žiadnej trestnej činnosti, plnil si povinnosti a obmedzenia, ktoré mu súd uloží.

Z týchto dôvodov krajský súd rozhodol tak, ako je to uvedené v tomto uznesení. “.

Keďže sa krajský súd stotožnil s právnymi závermi a dôvodmi, pre ktoré okresný súd vzal sťažovateľa do väzby, bolo na mieste, aby ústavný súd prihliadol aj na odôvodnenie väzby okresného súdu. Okresný súd „po zhodnotení výpovedí tak obvineného ako aj poškodenej je názoru, že naozaj existuje dôvodné podozrenie, že sa obvinený dopustil predmetných skutkov, doposiaľ ho usvedčuje výpoveď poškodenej, ako aj jej sestry [REDAKOVANÉ]. Obaja, obvinený aj poškodená uviedli, že majú vážne problémy v spolužití, pričom obvinený sa mal útokov voči poškodenej dopustiť opakovane. Dokonca 08. 12. 2015 v dôsledku útoku obvineného mala poškodená utrpieť zlomeninu nosa, vyvrtnutie krčnej chrbtice, narazenie kostrče. Aj v lekárskej správe [REDAKOVANÉ] je uvedené, že mala poškodená údajne spadnúť zo schodov, teda ani ošetrujúci lekár s týmto tvrdením poškodenej nesúhlasil. Súd preto vzal obvineného do väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, nakoľko existuje obava, že obvinený bude pokračovať v páchaní obdobnej trestnej činnosti namierenej voči poškodenej. Obvinený síce nebol súdne trestaný,

ale v roku 2014 bol priestupkovo riešený za priestupok voči občianskemu spolunažívaniu, keď fyzicky napadol [REDAKOVANÉ] tak, že ho štyrikrát udrel do krčnej chrbtice, následkom čoho spadol na zem, kde ho dva – trikrát kopol do hlavy. Z týchto skutočností vyplýva, že môže mať obvinený násilnú povahu, ktorá môže byť umocnená aj prípadným požívaním návykových látok. Z tohto dôvodu preto u obvineného súd nenahrádzal väzbu dohľadom probačného a mediačného úradníka.“.

Z napadnutého uznesenia krajského súdu (v spojení s uznesením okresného súdu) vyplýva, že sťažovateľ bol vzatý do väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zmyslom tzv. preventívnej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je zaistiť osobu obvineného, u ktorej existuje dôvodná obava vyplývajúca z konkrétnych skutočností, že bude opakovať trestný čin, pre ktorý je stíhaný, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil. Ústavný súd v tejto súvislosti s prihliadnutím na štádium, v ktorom sa predmetná trestná vec aktuálne nachádza (prípravne konanie), pripomína, že pri rozhodovaní o väzbe postačuje reálna hrozba, že obvinený bude konať tak, ako predpokladá už uvedený dôvod väzby, ak nebude vzatý do väzby. Zákon teda nevyžaduje absolútnu istotu o naplnení dôvodu tzv. preventívnej väzby. Krajský súd túto hrozbu vyvodil zo správania sťažovateľa, ktorý sa mal v najmenej dvoch prípadoch dopustiť fyzických útokov voči poškodenej, ktorú aj fyzicky napadol a vyhrážal sa jej spôsobením ťažkej ujmy, pričom túto obavu podľa krajského súdu umocňuje aj to, že tohto konania sa mal sťažovateľ dopustiť pod vplyvom omamných látok. Ústavný súd však poukazuje na to, že nie je vylúčené, že v ďalšom štádiu konania by sa tento väzobný dôvod mohol zoslabiť, a preto je povinnosťou vo veci konajúcich súdov a v rámci prípravného konania povinnosťou prokurátora sledovať, či dôvod väzby u sťažovateľa naďalej trvá.

Vo vzťahu k námietkam sťažovateľa, že sa krajský súd nedostatočne vysporiadal aj s navrhovanými inštitútmi nahrádzajúcimi väzbu, pričom ich odmietol bez zrozumiteľného vysvetlenia, ústavný súd uvádza, že krajský súd odôvodnil neprijatie týchto záruk síce stručne, no jeho odôvodnenie je potrebné vnímať v kontexte celého odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu, v rámci ktorého krajský súd poukázal na

skutočnosti odôvodňujúce vzatie sťažovateľa do väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Inštitúty nahrádzajúce väzbu majú fakultatívnu povahu a je na súde, či tento inštitút využije alebo ponechá obvineného vo väzbe, pokiaľ nevidí dôvod na ich využitie. Na veci preto nič nemení, že medzičasom došlo k prepusteniu sťažovateľa z väzby. Z uznesenia okresného súdu sp. zn. 0 Tp 1/2016 z 22. februára 2016 vyplýva, že okresný súd prepustil sťažovateľa z väzby na slobodu, pričom jeho väzbu nahradil prijatím písomného sľubu sťažovateľa, prevzatím záruky nad jeho správaním (zo strany zamestnávateľa, pozn.), ako aj probačným dohľadom probačného a mediačného úradníka, a zároveň zakázal sťažovateľovi priblížiť sa k poškodenej na vzdialenosť kratšiu ako päť metrov. Podľa okresného súdu *„obvinený je u svojho zamestnávateľa hodnotený kladne a momentálne už nežije s poškodenou v spoločnej domácnosti, žije u svojich rodičov a chce pokračovať vo svojom zamestnaní.*

Sudkyni je zrejmé, že obvinený je dôvodne podozrivý z trestného činu nebezpečného vyhrážania a dôvody väzby u neho naďalej trvajú, stotožnila sa však s názorom obhajoby, že väzbu obvineného možno nahradiť aj inštitútmi podľa § 80 Trestného poriadku.“

Za danej situácie, vzhľadom aj na čas, ktorý uplynul od vzatia sťažovateľa do väzby (od 4. januára 2016) do jeho prepustenia z väzby, ústavný súd nesúhlasí so sťažovateľom, že by závery krajského súdu v predmetnej veci bolo možné kvalifikovať ako neudržateľné, nepreskúmateľné či arbitrárne, a tak nezlučiteľné so sťažovateľom označenými základnými právami podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a právom podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru. Práve naopak, napadnuté uznesenie krajského súdu je podľa názoru ústavného súdu ústavne udržateľné, a preto ústavný súd nevidel dôvod zasahovať do konania a rozhodovania všeobecných súdov.

Na základe uvedených skutočností odmietol ústavný súd sťažnosť aj v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže ústavný súd sťažnosť sťažovateľa odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa jeho ďalšími požiadavkami, ktoré uviedol v petite svojej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. marca 2016